

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การจัดการทรัพยากรฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ: กรณีศึกษาดำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา
จังหวัดปทุมธานี

Aquaculture Farm Resources Management: A Case Study in Tambon Lumsai, Amphoe
Lum Luk Ka, Pathum Thani Province.

โดย

นางสาวปัทมาพร ยอดสันติ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการประมง)

พ.ศ. 2549

ISBN 974-16-2365-8

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการประมง)

ปริญญา

การจัดการประมง

การจัดการประมง

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การจัดการทรัพยากรฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ: กรณีศึกษาดำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา
จังหวัดปทุมธานี

Aquaculture Farm Resources Management: A Case Study in
Tumbon Lumsai, Amphoe Lum Luk Ka, Pathum Thani Province.

นามผู้วิจัย นางสาวปัทมาพร ยอดสันติ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เมธี แก้วเนิน, วท.ม.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา พัฒนานุรักษ์, วท.ม.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ทองฟู ศิริวงศ์, M.S.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์กังวาลย์ จันทโรจิติ, D.Agr.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อัจจงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การจัดการทรัพยากรฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ: กรณีศึกษาดำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา
จังหวัดปทุมธานี

Aquaculture Farm Resources Management: A Case Study in Tambon Lumsai, Amphoe
Lum Luk Ka, Pathum Thani Province.

โดย

นางสาวปัทมาพร ยอดสันติ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการประมง)

พ.ศ. 2549

ISBN 974-16-2365-8

ปีทมาพร ยอดสันติ 2549: การจัดการทรัพยากรฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ: กรณีศึกษาดำบล
ลำไทร อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการ
ประมง) สาขาวิชาการจัดการประมง ภาควิชาการจัดการประมง ปรชชานกรรรมการที่
ปริกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์เมธี แก้วเนิน, วท.ม. 169 หน้า
ISBN 974-16-2365-8

จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหาร
จัดการธุรกิจฟาร์มสัตว์น้ำ ต้นทุนและผลตอบแทน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจ
เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม แบ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากเจ้าหน้าที่องค์การ
การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุ และการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามกับ
เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งทำการเพาะเลี้ยงปลาอุกอนุบาล ปลาอุกรุ่น กุ้งกุลาดำ และกุ้งขาว
แวนนาไม รวมทั้งสิ้น 67 ราย และเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องจากสำนักงานประมง
จังหวัดปทุมธานี และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2548

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมากกว่าร้อยละ 60 เคยมีการปรับเปลี่ยน
กิจกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมาก่อน โดยมีสาเหตุเนื่องจากราคาผลผลิตตกต่ำ ราคาปัจจัยการผลิต
สูงขึ้น ลักษณะทั่วไปของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการ เช่น การ
ถือครองที่ดิน เงินลงทุน และการบริหารจัดการไม่มีความแตกต่างกัน ในขณะที่มีการใช้แรงงานที่
แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำพบว่า ปลาอุก
อนุบาลมีต้นทุนทั้งหมดต่ำสุด (105,597.30 บาทต่อไร่ต่อปี) ในขณะที่รายได้สุทธิและกำไรสุทธิ
จากการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำให้ผลตอบแทนสูงสุด (27,633.01 และ 15,311.27 บาทต่อไร่ต่อปี
ตามลำดับ) เมื่อเทียบกับกิจกรรมอื่น โดยปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกด้านเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย
4.23) และเจ้าของธุรกิจซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมภายใน (ค่าเฉลี่ย 3.44) ที่มีอิทธิพลต่อการ
เปลี่ยนแปลงการดำเนินธุรกิจเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า
การเพาะเลี้ยงปลาอุกอนุบาลก่อให้เกิดความยั่งยืนในการใช้ประโยชน์พื้นที่ และการประกอบอาชีพ
มากที่สุด

Pattamaporn Yodsanti 2006: Aquaculture Farm Resources Management: A Case Study in Tumbon Lumsai, Amphoe Lum Luk Ka, Pathum Thani Province. Master of Science (Fishery Management), Major Field: Fishery Management, Department of Fishery Mangement. Thesis Advisor: Associate Professor Methee Kaewnern, M.S. 169 pages.
ISBN 974-16-2365-8

The study on changes of aquaculture activities, resources utilization for farm management, cost and benefit of farm operations and factors that affect to aquaculture farmers were conducted in Tumbon Lumsai, Amphoe Lum Luk ka, Pathum Thani Province during 2003-2005. The primary data was collected by farm surveys, in depth interview with local administration officers, community's leaders and aged farmers, and individual interview using questionnaire with 67 farmers who were rearing fingerling catfish, rearing catfish, black tiger shrimp and white shrimp. The secondary information related to aquaculture farms were also collected from local fishery office and local administration office. The results showed that farmer has changed their aquaculture activities due to effect of low product price and high cost of production effort. The results indicated that there were not different in production practices among operating farms. According to resources utilization for farm management, the results revealed that there was not different in land utilization and source of investment budget, however there was different in labor using. Cost-benefit analysis results showed that fingerling catfish provided the lowest total cost (105,597.30 Baht year⁻¹), meanwhile black tiger shrimp culture provided the highest net return (27,633.01 Baht year⁻¹). The economic (4.23 of 5 point) and farm owner (3.44 of 5 point) were main external factor and internal factor that affected farmers decision on aquaculture activities changes, respectively. However the overall results, indicated that to sustain resource and land utilization and farmer aquaculture activity in this study area, nursing fingerling catfish was the most suitable aquaculture activity.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์เมธี แก้วเนนิ
ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา พัฒนานุรักษ์ กรรมการวิชาเอก
รองศาสตราจารย์ทองฟู ศิริวงศ์ กรรมการวิชาการ และ ดร. เรืองวิษณุ ยืนพันธ์ ผู้แทนบัณฑิต
วิทยาลัย ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมถึง
เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุ และเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
ในตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์จน
สำเร็จลุล่วงด้วยดี ตลอดจนเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจ
ให้เสมอมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา และน้อง ๆ ที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา
และเป็นกำลังใจมาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จด้วยดี ประโยชน์อันใดที่
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้พึงมี ขอมอบให้บิดา มารดา และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้
วิทยาการต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย หากเกิดความผิดพลาดประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

ปีทมาพร ยอดสันติ

เมษายน 2549